

EEN BONTE VLUCHT

VERZEN
VAN
S. B O N N

EEN BONTE VLUCHT
VERZEN
VAN
S. BONN

UITGAVE VAN C. A. J. VAN DISHOECK
.. .. TE BUSSUM, TEN JARE 1911

BEELDJES.

RITJE.

Het paardje reed zoo klinkend
met hoeven tinkellinkend
al op den klinkerdijk.

Zij droegen róse hoedjes
op roodgeverfde snoetjes
en voeren langs den dijk.

De sleepman had een zweepje, slap,
en zweepte „hurt” bij elken stap
van 't paardje op den dijk.

Zij hadden gouden zon gehuurd,
en 't tuigje was zoo blank geschuurd
dat voer over den dijk.

En blanke bloempjes aan den kant
die keken in de vigilant
wie voer over den dijk.

Zoo menig vent en jonggezel
die werd wat raar aan zijn gestel
bij 't langs-gaan op den dijk.

Door die guitig roode snoetjes
onder die róse hoedjes;
die meisjes, langs den dijk.

DE KOEHOEDSTER.

De koe die schurkte laag haar kop
de gouden zonne scheen erop
en op het zwart en witte vel
en op de lichtglanzende bel,
die rinkte, die rinkte
zoo fijn.

Het dorp was naar de mis gegaan;
het meisje liep maar zoetjes aan
door 't groene pad langs 't korenland
en voerde 't koetje aan haar hand.
Het koetje trad maar lijzig aan
en liet de belle al maar gaan,
die rinkte, die rinkte
zoo fijn.

Zoo blauw als ver de lucht, omhoog,
was 't jurkje en 't droomwijde oog,
en goud als zon en koren glom
lag 't wilde haar heur hoofde om,
en bruin tot donkerbrons gebrand
was 't rond gezicht en voet en hand.

Het dorp was naar de mis gegaan;
het meiske liep maar zoetjes aan
door 't groene pad langs 't korenland
en voerde 't koetje aan haar hand.
Het koetje trad maar lijzig aan
en liet de belle al maar gaan
die rinkte, die rinkte
zoo fijn.

DE OVERHAAL.

Zij boomde de boot
de ijzeren boot
de boot van de zwarte
fabriek.

De kerels die leken duivels wel
met wangen zoo zwart en oogen zoo hel,
met troepen daar stonden zij bij elkaar
en groldeen hoogluid en lachten naar haar.

Zij boomde de boot
de ijzeren boot
de boot van de zwarte
fabriek.

Het water dat spatte blankblond hóog weerom,
vol blinkend wit schuim en wit gebloom,
de zwart zware boot dreef snel vooruit,
— zoo rap boomde zij de boomstok uit.

Zij boomde de boot
de ijzeren boot
de boot van de zwarte
fabriek.

Lijk kolen zoo glansden haar haren zwart
Om de slapen en oogen en ooren geward,
en blank als de stoom lagen tanden bloot
in 't open bloembloeiende lippenrood.

Zij boomde de boot
de ijzeren boot
de boot van de zwarte
fabriek.

Haar oogen die leken de vuren wel
die gloeiden zoo diep en die gloeiden zoo hel

haar handen die waren als hamers zoo zwaar
in opgaan in dalen, óp-neer! almaar!

Zij boomde de boot
de ijzeren boot
de boot van de zwarte
fabriek.

DE POMP.

Domp-domp zoo zong het pompke
domp-domp zoo zong het pompke
in 't grauwe winterhout.

Door 't meiske, jonge meiske,
werd telkens op een wijske
de twengel neergedouwd.

Zij zong van hooge Graven,
van Jonkvrouwen, zoo brave,
zoo lieflijk en zoo mooi.

Zij maalde schoon, met woorden,
't kleed, 't hermelijn-geboorde,
de gouden ketentooi.

Zij maalde met haar tale
de galerijen, zalen,
en rijke slotenpracht.

Het drinken en het vechten
't elkaars wallen slechten;
zong 't liedje van de wacht.

Domp-domp zong mee het pompke
domp-domp zong mee het pompke
in 't grauwe winterhout.

Een spreeuw kwam neergevlogen
een meeuw zat hoog te oogen
en 't zonnetje scheen goud.

'T WAS AVOND.

De koetser stuurde wel zijn paard
het paardje liep met snelle vaart,
de auto's gleden aan en heen
met smartgehuil en kermgesteen,
de trammetjes in lichte rij
luiden haar luide bel erbij,
'n venter was er nog zoo laat
aan 't zingen op de avondstraat,
't was avond!
't was avond!
't was avond in de stad.

Zij droeg een blonde jurkje
dat stijf gesteven was,
en krulletjes om een kurkje
en belletjes van glas.

Haar oogen gloeiden lichtjes in
en rood waren haar wangen bei,
een gaatje prikte in haar kin
en kuiltjes daar opzij.

Haar linkerarm droeg met gemak
het mandje en het groote pak,
haar rechterhand liet aan de lien
haar mooie ronde enkels zien.

Een witte vogel in den nacht
zoo tripte ze haar pasjes voort,
en ging zij heupenwiegend, zacht,
door 't avondlicht begloord.

In haar blond gestreken jurkje
dat stijf gesteven was,
met haar haren om een kurkje
en belletjes van glas.

En telkens waar een winkel was
of glans van een lantaarn
boog zij haar kopje naar het glas,
zij zag zich zeker gaarn'.

De koetser stuurde wel zijn paard
het paardje liep met snelle vaart,
de auto's gleden aan en heen
met smartgehuil en kermgesteen
de trammetjes in lichte rij
luidden haar luide bel erbij,
'n venter was er nog zoo laat
aan 't zingen op de avondstraat
't was avond!
't was avond!
't was avond in de stad.

REGEN.

De regen viel met gootjes
 het koren wier zoo nat,
de velden en de slootjes
 verdronken, en het pad.

De boeren op hun klompen
 bleven maar zachtkens gaan,
Alleen hun petjes krompen
 tegen hun koppen aan.

De peerden glanzig druipend
 en maan en steert verward,
zeulden haar pas, als kruipend,
 alleen ze dampden hard.

De lekker groene blaaien
die stoeiden met elkaar,
joegen te spele-waaien
en klik-klek! zoenden maar.

Melker, melkster, getweeën
die schuilden in het groen....
en wat ze verder deeën?....
.... wat jongelieden.... doen....

Een arme spreeuw was rouwig
die zat alleen en koud
bij zandkuil, en keek grauwig
naar 't paar in 't groene hout.

hoe regen viel met gootjes
hoe de lucht op 't koren zat,
hoe de velden en de slootjes
verdrongen, en het pad.

IN 'T BOERENLAND.

In 't boerenland
In 't boerenland
daar was de sneeuw aan 't sneven,
'n zachte bruine modderbrij
— Als een oude Augustynerpil —
was al in 't rond gebleven.

Het deernke droeg een grooten hoed
met groote roode rozen,
twee kolenvuurtjes goud in gloed
zaten in 't róse vleesch te blozen.

Zij wichelde en zwikte neer
het wielkje wou niet draaien,
het stuur ging om, ging heen en weer
haar hand greep maar te graaien.

Haar rok die boven wit nog was
was onder slik omlegen
haar jurkje dat goudbruin eens was
droeg nu een spikjes-regen.

Haar wangetjes die werden rood
zoo rood als kwaad kalkoentje,
door tanden liet ze in haar nood
een boozig vloeksermoentje.

Zij wichelde en wikte weer
het wielkje wou niet draaien,
de modder lustig op en neer
bleef om haar henen zwaaien.

De arme groote rozenhoed
die hing ter eener oore,
ter ander, in de moddersproet,
lag de haarwong heel naar voren.

In 't boerenland
In 't boerenland
daar was de sneeuw aan 't sneeven,
door zachte bruine modderbrij
— als een oude Augustynerpij —
was 't deernke omgeven.

HET SCHEEPJE.

Het sloopje ging uit zeilen
het water sprong omhoog,
de kleine mast, en de steile,
die lierden zij omhoog.

Zij hadden blauwe frokken aan
de mond van pruimen openstaan,
en schouders als een fransche stier:
de oogen vol van lichtgetier.

Zij trokken er van mast tot mast
de koffiebruine zeilen vast,
die bleezen zich met brandie op
tot 't pinkelvlage aan hun top.

Dan lierden zij het waltouw in,
die lier die had een zonnezin
en piepte als een valsche fluit
op 't watertje zijn joolzang uit.

Zij lierden met hun armen
twee kerels van stavast,
het wieltje lag te karmen,
en kraken dee de kast.

De frokken gingen spannend staan,
de schouders werden dubbel schier,
de pruimen-monden klemden aan,
de oogen schoten vier.

Het scheepje ging uit zeilen
het water sprong omhoog,
het vlaggetje, op de steile
dat pinkelde omhoog.

.

De groene verre landen
die lieten, stille aan,
in 't gouden zonnebranden,
het snelle scheepje gaan.

DONKER EN NACHT.

GURE AVOND.

De grauwgeploegde velden liggen zwart,
de dicht begroeide boomen schijnen dof,
de hemel 'n grauwe nevel ver, en wart
met leeg gestruik en rietdak van een hof.

De koude late vogels tsjilpen in haar gaten
en witte meeuwen scheeren heen en weer
ringsom de molenwiek, die met gereëe maten
de naakte armen wentelt op en neer.

De laatste ploeger in elkaar en moe,
sloft bukkend naar zijn huis in 't dorpje ver,
en overal stilaan, gaan deur en luiken toe.

Nu gaat de wereld dood en dekt zich moe,
onder de eerste bleeke zilverster,
met zwart van avond stil en ruischloos toe.

HOE GIERT DE WIND!

Hoe giert de wind!
hoe giert de wind!
de boomen naar de aarde nijgen,
de struiken scheuren al haar twijgen
en schreien, klagen,
droef gezind.

De laatste roze in den tuin
schuivelt haar blaren langs het puin
en arm, de ample stengel staat
en legt zich om en sterven gaat.

De zwarte wereld is geboren
de zomer sterft en al haar koren

zijn stom en ganschelijk verfluisterd;
'n stomme wereld angstig luistert,

hoe giert de wind,
hoe giert de wind.
De lucht gaat op de aarde zijgen,
alleen boven het stormenhijgen
krauwt ver, klaaglijk
en droef gezind
een kraai,
om wereld zwart en blind.

DORPSKERKJE.

Het kerkje is zoo oud, zoo oud
de zwarte dennen ruischen zacht,
de blanke gouden hagenvacht
murmelt stil en vertrouwd,

naar 't wit-verweerde slanke schip.
En hoog, oud en geslagen, zeer,
buijt het vermolmde hoofde neer
de toren, berstend rib en rib.

De zonne guldt den gulden haan
en 't àl — met groen en grauw bestoven —
verbogen transen hoog naar boven
en 't deurtje aan de beenen aan.

Het oude kerkje staat zoo stil,
zoo stil in 't gouden zonnelicht,
een man met weedoorkerfd gezicht
die ach zoo gaarne, sterven wil.

DOOD-DANS.

De zwarte dennen wiegen zwart en zacht
rondom het huis donker en avondstil,
alleen een even gouden lichtgetril
beeft hoog uit raampke neer, op zwarte
dennenwacht.

De bleeke vrouw ligt oud en mat en moe
de zachte wimpers op de moede oogen,
dorhanden wrongig in elkaar gebogen,
de blanke wade dekt haar teeder toe.

De kamer als een tempel, stil en wijd en hoog
is zacht met 't flauwe gouden licht beschenen,
alleen haar adem ruischt er nauw doorhenen
en zacht tikkert een klok die ergens, ver, bewoog.

Daar buiten op de dennen danst de zwarte dood,
zij heeft een zwarte lange mantel aan,
een kroon van zwart ivoor op 't zwarte haar gedaan,
de armen aan haar lijf zijn zwart en dun en groot.

Zij danst en wiegt de heupen als een kind bij feest
en werpt haar zwarte schaduw door het venster
binnen,
en danst dan weer met telkens herbeginnen
en wacht en luistert, luistert weer, bevreesd.

Dan plots, de zwarte mantel spreidt, lijk vogel
doet
die heft zich in de lucht en wiekt naar ver,
de wijde zwarte armen wiekend deinen er,
en ruischloos scheert zij weg in wa rood-
donker bloed.

De zwarte dennen wiegen zwart en zacht
rondom het huis donker en avondstil,

alleen een even gouden lichtgetril
beeft hoog uit raampke neer, op zwarte,
dennenwacht.

De bleeke vrouw ligt oud en dood'lijk moe
de zachte wimpers op de doode oogen,
de handen wrongig in elkaar gebogen,
de blanke wade dekt haar teeder toe.

VOOR 'T KIND.

Aan mijn lieve Fré

GEVONDEN.

Van 't harde werken weergekeerd
toen heb ik u gevonden,
het laatste licht zeeg flauw, verteerd,
àl schaduw was in 't ronde.

Een zachte stemme mij toen sprak
van moederlijk verbeiden,
en dat heur hart zich spande strak
een kindje blij te beiden.

'k Heb geen gelaat of mond gezien
— veel zachte schaduws gleden —
was ze vol vrees of angst misschien
die stem?... ze had zooveel vrede.

HOE?

Hoe zal 't blonde kindje zijn
met neusje fijn en oortjes fijn
en zachte haartjes als satijn?

Hoe zal 't blonde kindje zijn
met oogjes blauw als morgendauw
en roode lipjes als karmijn?

Hoe zal 't blonde kindje zijn
met lidjes rond en lachgezond
en lonkend lachend zonder grijn?

DE NOOD.

Toen klopte aan den kamerwand
een schuchter ijle zwarte hand
„waak op! ik ben 't! de Nood!”

Ik zei, ik ken u al zoo wel
gij met uw grauwe zwarte vel,
hoe? heb ik u genood?

'k Heb lang gewerkt, ben moegeslaafd,
wensch nu dat rust mijn lijf wat laaft,
hoe stoort gij mij zoo snood?

„Gij hebt mij niet genoodigd niet
maar ik heb u iets te zeggen, iet,
hoor 't aan, speel niet zoo groot!”

„Het kindje dat uw kind zal zijn
moet ik van 't lot begeleider zijn
van 't dragen — tot den dood.”

Begeleidt het, 'laas! maar laat het iet,
neem het zijn trots en daadkracht niet,
neem het zijn haat en weerstand niet;
zoo anders . . . bleef het dood.

Toen ging er langs den kamerwand
een schuwe ijle zwarte hand:
grauw-luidloos vlood de nood.

'T MANDJE.

Nu is het nestje warm bereid
het blanke lichte zachte nestje,
'n stuk van buurvrouw en van 't bestje
van tante en die overmeid.

Strikjes, lintjes, zachte wolletjes
liggen knus en dottig dolletjes
in het witte zijden mandje,
't mandje met het witte kantje.

Wat al hemdkens, wat al broeken
al die zachte luierdoeken,
wat al lichts en blanks en teer
't lijkt voor 't kleintje van 'n Heer.

Zooveel nachten, zooveel dagen,
heb ik moette hooren klagen
„Waar? waar komt dat al vandaan?”
zie nu eens dat nestje staan.

't Nestje zacht en warm bereid
't blanke lichte zachte nestje,
'n stuk van buurvrouw en van 't bestje
van tante en die overmeid.

'T WAGENTJE.

't Wagentje zal naarstig rijden
't Wagentje zal heerlijk rijden
rijen! rijen! rij!

Twee wieltjes van 'n hoepelstok,
'n Zak van moeders weeksche rok,
Wat bandjes zullen die dan dragen,
klaar! der kleine kleuters wagen!

't Wagentje zal naarstig rijden
't Wagentje zal heerlijk rijden
rijen! rijen! rij!

HET KINDJE.

De zon was gouden aan den hemel
Voor 't venster was een blank gewemel
van blankwitte kapelletjes,
die, als zilveren schelletjes,
luiklepten nieuwen dag.

Het kindje was met zon geboren
en lag in doop van gouden gloren
te glanzen als een jonge roze
die, badend zich in gouden hoozen,
het pas uitbotte lijfje praalt.

Het werkershuisje was maar amper,
het dek en bedje was maar schamper,

de moeder had haar zog versleten,
en 't mandje, amper toegemeten,
had niets dat fijn was, teer bewaard.

De vader werkte dag en dagen,
de moeder tot het laatste dragen
maar toch was 't hen voor 't kindje bang,
bij 't lampje, stil, soms uren lang
spraken zij blij en toch vol vreeze.

De vader had soms niets te wrochten
en al de zorgen niet vermochten
den honger dan uit huis te houden,
en wat zij peinsden, ach zij zouden
het kind niet welig kunnen hoeden.

Dan werd het in het huisje donker,
de moeder bette traangeflonker,
de vader staarde, zei niets uit,
alleen een somber tikgeluid
der oude klok riktikte dof.

Het kindje was met zon geboren,
en lag in doop van gouden gloren
te glanzen als een jonge roze,
die, badend zich in gouden hoozen
het pas uitbotte lijfje praalt.

De zon was gouden aan den hemel,
Voor 't venster was een blank gewemel
van blankwitte kapelletjes,
die als zilveren schelletjes
luiklepten nieuwen dag.

DE MOEDER.

De moeder zingt het kind in slaap
Suje! Suje!
Slapen! Slapen!

Zoo licht als een gazelle treedt
het moedertje, in 't blauwe kleed,
houdt 't zachte kindje op haar arm,
het witte dekje dekt het warm.

De voeten schuiflen zacht vooruit,
de gouden haren liggen uit
als gouden wa op 't blauwe kleed,
en deinen, deinen, wen zij treedt.

In rooden hemel naast de maan
gaan zachkens-aan de starren aan,
In boomen ruischt en wuift het zacht,
... omme zijgt ijl en stil de nacht.

De moeder zingt het kind in slaap
Suje! Suje!
Slapen! Slapen!

OUD LIED.

Mooi kind, hoe het toen zomer was!
de hooge zonnebloem stond goud
en goud beblaard het ranke hout
en bloem en bloem verdook het gras.

Toen zong je stemme ijl en fijn
met 't roode mondje, uitverkoren,
een zangring liedje in mijn ooren
een oude kinderzange mijn.

De klankjes sloken naar den tuin
en stoeiden daar een dansemaat
rond vlinderkens met zongelaat
en bijtjes goud en bruin.

.

Maar toen, mijn arme oude moer
heb ik aan bangen nood gedacht
aan meenge angst en hongernacht
't huis zonder licht en voer.

Hoe wij met moegeschreide oogen
met honger moesten slapen gaan,
voor warmte lijf aan lijfje aan,
de kopjes naar elkaar gebogen.

En hoe, als 't morgen werd en licht
uw hoofd zich weer in kommer beurde
en wijl uw hart van weedom scheurde
ge ons zoendet op het bleek gezicht.

Hoe wij dan rillend en gebogen
gingen door zwarte achterstraat
naast arme hongerkameraad,
naar 't somber huis, het hooge.

Daar zong mijn stemme ijl en fijn
een liedje dat ik slechts verstond,
daar schreide út mijn kleine mond
de blijde kinderzange mijn.

.

Moeder, hoe het toen zomer was
de hooge zonnebloem staat goud
en goud beblaard het ranke hout
en bloem en bloem verduikt het gras.

De klankjes sluiken naar den tuin
wie weet hoe ver de wind wel gaat
misschien zij u wel wekken gaat
waar gij nog onder 't puin

de blonde hemdkens, eindloos, naait
de strookkens past, de spelden steekt
— de traan wegduwt die schuchter leekt —
en 't rappe wielken draait.

SCHEMER-DORPSSTRAAT.

Klep klepper
klep klepper
klep klepper
de kloel!

In de avondstraat
't jongske gaat
en klekt hoogluid
zijn klompklank uit,

Klep klepper
klep klepper
klep klepper
de kloel!

De huizen, blind,
zien naar het kind,
haar oogen dicht
in 't droomgezicht.

Klep klepper
klep klepper
klep klepper
de kloet!

Naar moer of vaar
naar 't weet niet waar
het jongske rolt!
de zang meeholt.

Klep klepper
klep klepper
klep klepper
de kloet!

Lang rijst nog wijd
in d'eenzaamheid
zwijsm'lend in 't ver
't wijsje er.

.... klep-klepper
.... klep-klepper
.... klep-klepper
.... klep..... kloef!

AVOND-MIST.

De avond was gerezen,
de dag zacht uitgegaan,
de maan, heel bleek van wezen,
kwam hoog, omhoogge staan.

Veel vreemde witte dampen
die waasden alles weg,
alleen matgoud van lampen
glom, boven zwarte heg.

Daar zong een teeder meiske
met kindje aan haar hand,
een zacht en teeder wijske
door 't witte avondland.

De zwarte en witte wegen
die lagen stil gespreid,
de witte wolken zegen
om haar, die, als gewijd,

daar zongen door den avond
daar zongen door den nacht;
de waden hen omvarend
doften hen henen, zacht.

De avond was gerezen,
de dag zacht uitgegaan,
de maan en sterren rezen
aan hooge, stille baan.

DE DRIEZANG.

En o zoo blauw was toen de lucht
en blank als witte duivenvlucht
zaten er in te schijnen
sterkens, als lichtfontijnen.

Het kindje sliep op 't witte bed,
het raam was wijd opengezet,
in diepe verte zong koraal
een merel en een nachtegaal.

De blanke lidjes lagen zacht
op zuiver witte beddevacht,
de haren als van zonnegoud
hadden het hoofdje blank omstouwd.

.

Toen roerde 't hoofdje heen en weer
gingen de lipjes op en neer
en zachtkens als een ijle fluit
zong er een trillend liedje uit.

En hoe dat kindje al maar zong,
en hoe dat keeltje al maar wrong
wijsjes en teere deuntjes,
tusschen adempjes en steuntjes.

En o zoo blauw was toen de lucht
en blank als witte duivenvlucht
zaten er in te schijnen
sterkens, als lichtfontijnen.

En door de wijde stilte ging
wat zachte bladerfluistering
en zuiver zacht en fijn koraal
van merel, kind, en nachtegaal.

DE MUZIKANT.

Hoe zingt zijn fluit door 't stille land
hoe tikkelt en hoe danst de hand
pfu! pfu! la! la!
lala! lala! lala!

Zijn mondje tuit en plooit en rilt
zijn neusje blaast en hijgt en trilt,
zijn bloote voeten treden snel,
zijn oog dat straalt en blinkt zoo hel.

Zijn schouders wiegen dansemaat
hij deint en wiegelt hoe hij gaat.
en van zijn zongebrende kop
dansen de gouden krullen op.

.

Een stille boot glijdt langs hem voort
door 't water, dottergoud geboord,
waden zachtwit en hemelblauw
floersen de dijk en wei en 'douw:

Ruischloos en stil zinkt 'om, de nacht.
De jongen fluit uit alle macht
pfu! pfu! la! la!
lala! lala! lala!

VERRE GEZICHTEN.

DE ANKERDRAGER.

Hoe draagt hij krachtig boven 't woest gewoel
van wilde watergolven — 't anker, 't machtig zware —
de volle heldenleden trotsen tegenkracht van baren
en stuwen — 't hoofd sterk wetend — door
weerstand naar het doel.

Zoo draagt een vader kennend geen gevaren
zijn zachte kind uit laaiend vlamgejoel
hoog boven zich, houdt 't lijfje vrij en koel,
terwijl de roode vlammen om zijn leden waren —

Als deze fier en sterk het anker van betrouwen
op zijne schouders torst en draagt hoog voor zijn maat
— hoe makkelijk valt het hem die zware vracht te houden—

Daar ginder, in de verte, door al dat golvenstouwen
zal 't ankren weer! staat in zijn wijs gelaat,
en voort en voort dringt hij en treedt zonder verflauwen.

Bij een litho van R. N. Roland Holst.

MEILIED.

De donkre nacht krimpt, krimpt in duur
de kille winden zijn verwaaid
de sneeuw, het ijs, zijn weggelaaid
in 't gouden zonnevuur.

Al blanke bloemen knop en kruid
springen boomen en weiden uit,
de wijken luiden van 't geschal
der blijde vogels, overal!

Op! op! op pad! op! op! op pad!
gij werkers uit de zwarte stad
gij zwoegers uit de zware mijnen
gij voerders van de snelle treinen
stuurders van 't schip in wijde zee
duikt op, treedt aan op 't land, doe mee!

.

Wat duizend' maats en duizend' vrouwen
kwamen van steiger en getouwen
uit schacht, van ketel en het rad,
zij schijnen, drom bij drom gevat,
straten en pleinen vol te stroomen:
van d'einder, drommend, nieuwe komen!

Een blij gerucht gaat voor hen uit,
de helle tonen schallen luid,
hun zangen stooten naar omhoog!
fel brandt het open lichte oog
de lijven boren naar de lucht!
de voeten daveren gerucht

Vlucht roode vogels, wijd in zwieren
hun vanen zijn, met lauwerieren,
hoog boven hen in 't gouden licht.
En als tot heerlijk maal gericht
dragen vrouwen in de zwarte handen
bloemtuiten, die als vlammen branden.

.

Dit is het feest der zwarte knechten
wij willen ons tot heerschers vechten
het heele jaar ontnaamt ons, gij,
één dag is ons, één dag blijv' vrij
te droomen van het zoet gerucht
als de roep er davert door de lucht:

Op! op! op pad! op! op! op pad!
gij werkers uit de zwarte stad
gij zwoegers uit de zwarte mijnen
gij voerders van de snelle treinen
en al wie slaaft en bukt in wee
duikt op! treedt allen aan! doet mee!

Want licht kwam voor de nacht, als vuur,
zie hoe haar gloed u tegenlaait
op! op! het is 't bevrijdingsuur
de stormklok luidt, de wimpel waait!

Nu komt de donkre wijken uit
de nieuwe zon is ingeluidt
komt! komt! met al uw duizendtal,
maakt nieuw de wereld, overal!

HET WERK.

Met honderd gaan zij door den nacht,
de huizen stom in zwarte vacht,
de straten doodgelegen stil,
alleen een ijzig vreemd geril
van vleermuisvlerken, ergens wijd
omhoog een schelle nachtuil krijt.

De zwarte poort staat als een kluis
een eeuwig zwart gesloten huis,
de hooge muren stijgen zwart
heel hoog tot in het hemelhart,
en zij, als torren langs den grond
naar nest, kruipen erheen uit rond.

De zwarte poort knarst op een kier
en kermt als barensklagend dier,
als slaven in een rij gereid
worden zij voor s' meesters knecht geleid,
in elk paar handen wordt gelezen
wat hunnen taak, voor dag zal wezen.

Het licht springt uit! de vuren vlammen,
als helsch gewoel van bloed'ge zwammen
de riemen, gaan nu om en neer
en vallen, stijgen, vallen weer;
de slingers hun gekrijt uitstooten
'lijk beesten deerlijk opgesloten.

De kleine pitten branden rood,
en sluwend, sluipend, zwart en groot
loopen schaduwen langs zoldering;
dan staat een wijde dwergenkring
aan rad en vuur zwaar te gebaren
wien felle oogen scherp bestaren.

MOEDJIK.

Wij hebben gewerkt en gewroet en gewrocht
toen 't zon was, en al onze dagen,
nu werken wij niet
wij versmachten.

De Heer nam ons vee en ons koren uit huis,
en stuurde zijn geldknecht om zilver ons thuis,
wij gaven, wij gaven, wij gaven tot 't laatst,
wij hebben niet meer
wij versmachten.

Toen kwam de kozak en die vroeg onzen zoon,
wij gaven hen alle, hij beloofde ons loon,
eilaas het kwam niet,
wij versmachten.

Het land om het dorpje ligt eindloos en leeg
de buitenweg dood, geen man-stap, geen beweeg,
wij zitten in huis
staren dof voor ons heen
preëven „vadertje
wij versmachten.”

Op de deel ligt de ploeg en de zeis bij elkaar,
wij zitten maar stille en staren ernaar,
de ploeg wil niet kerven het zanddrooge land
de zeis waart niet rond er: en de stal aan den kant
ligt gebroken en zonder geluid;
de zeug en het schaap en de hond is eruit
wij aten ze lang, toen de honger begon,
nu is leeg de kelder, het vat en de ton
wij kunnen niet meer
wij versmachten.

De kleinen zijn lang naar den Hemel gegaan,
de ouden liggen tegen het kerkje aan,

de vrouwen die dragen geen melk meer in borst
en koorts brandt door 't lijf ons, verschroeiende
dorst,

wij kunnen niet meer
wij versmachten.

De dragers die sperren met dooden den weg
de doodsklok zwijgt niet, en zijn weenend gezeg
klinkt maar uit, schreit maar uit, immer voort
De pest en zijn broeder kwam binnen de poort,
en zwart en vol haat was hun woedende greep,
zij worgden en keelden bij tallen, een sleep
gaat met hen, gaat mee door de poort:

wij kunnen niet meer
wij versmachten.

Wij hebben gewerkt en gewroet en gewrocht
toen 't zon was en ál onze dagen,
Nu werken wij niet meer
de landweg ligt leeg
de buitenweg dood,

geen manstap, geen beweeg,
wij zitten in huis
staren dof voor ons heen,
preëven „Vadertje
wij versmachten”!

DE REVOLUTIE DER ZWARTE ZEE-VLOOT.

De rijke schepen rood gepluimd
de wilde zee eromme schuimt, —
de fluiten zingen in de lucht,
een roezend murm'lend blij gerucht
 stijgt hoog!
 stijgt hoog!
„de Zwarte Zee-vloot is verwonnen
ons is het want ons de kanonnen!”

Ons is de stuurtrap dek en vloer
óns is het stuurrad en het roer
óns al het kruut en kogellood

al 't schiettuig en het scherpste schroot
viert toe
viert aan,
wij zullen hen ramijen gaan!

De roode harten branden goud,
de zwarte muilen stooten stout
hun zwaren adem naar omhoog,
en hoog tintelt een roode oog,
jaagt voort
jaagt voort
gij roode bent, aan 't roode boord!

Ziet hoe de zware rompen glijden,
de scherpe vinnen haastig snijden
het water. Ziet hoe ze wieken, vogels, snel,
wat vogel achterhaalt hen wel?
't gaat aan,
't gaat aan,
zij gaan de moordersbent verslaan.

O zwarte zieke moordersbent
de steven is naar u gewend,
zóó 'lijk een prikgetarte stier
rent hoornen vóór, naar lap als vier,
 zoo zij,
 zoo zij
naar u, geen talm' geen medelij!

Als krijger staat de stuurman recht,
de mannen weem'len langs de plecht,
zij draëgen zware monden aan
en zingen. De wimpelende roode vaan
 vuurrood,
 bloedrood
waait over fok en ra en boot.

Ziet hoe ze zwieren ziet ze schuimen,
ziet hoe de sneuweblanke pluimen
saam glijden tot een hemel dicht,

goudbejuweeld door zonnelicht:
zij gaan!
zij gaan!
zij gaan erheen, voor rijke daân!

.

De roode harten branden goud
de zwarte muilen stooten stout
hun zwaren adem naar omhoog
en hoog tintelt een roode oog,
jaagt voort!
jaagt voort!
gij roode bent, aan 't roode boord.

Ziet al de schepen rood gepluimd
de wilde zee eromme schuimt,
de zwarte zeilen in de lucht:
een roerend murmelend blij gerucht
stijgt hoog!
stijgt hoog!
„De Zwarte zee-vloot is verwonnen!
ons is het want, ons de kanonnen!

DE RUSSISCHE MAAIERS.

De avond om de mannen brandde rood
en korengoud dat gloeide om hun leden,
de maaiers moegewerkt met langzaam treden
liepen hun schaduw na, die zwart en groot

voor hen hun banen liep. — In 't land was
oproer,
moord en brand ging rond, de werkers vochten
om een beter leven, de werkers vochten om
een vrijer wrochten
naar hart en levenswil, en stonden vast en
stoer. —

Toen kroop een maat vanuit een schovenhoop
en gaf bericht hen, strijd-oproeppapieren

zij stonden, lazen, zetten zich met vieren
de zeisen rug aan rug, om de gouden
schovenhoop.

Zij lazen en zij gloeiden diep van binnen
en in hun harten zong het hen zoo blij:
„het volk werd sterker steeds, het volk dat
won, werd vrij!”
Zij lazen ademloos als een brief van heerlijk
minnen.

Plots klonk geknetter, 'n helle knal weerklonk,
een gouden vlam vloog dol voorbij hun oogen,
een rist van gouden vlammen schreven bogen
en een van hen, het hoofd voorover, zonk.

Het bloed ontberstte wellend zijne slapen:
zij sprongen op als opgeschrikte wolven
zich wanend rustig voor gevaar bedolven
in 't donkre hol, en plots voor 't oog ontwaren
een gloeiend vlijmend wapen.

De zeisen werden groot in hunne handen,
zij drongen dicht opeen als golven doen
wen die tezaam, opeen, een branding wild
bewoën,
de monden sloten zich en de oogen spanden.

Soldaten naderden met wild gekrijsch
een wilde woede helde de gezichten
en uit de wapens spoten stralen lichten,
en dichter kwamen zij, sloten een dichte kreits.

Zoo maaiden zij bij dag het gulden koren
als zij toen maaiden door de mannen heen,
bij rijen mannen maaiden zij ineen
en nieuwe rijen gingen zij inboren.

Het bloed was rood aan hunne kromme zwaarden
en rood het hout dat het te zwaaien had,
de grond werd bloed en zoop zich zat
en 't spatte om hen rond, waar hunne zeisen
waarden.

Ten avond in het donker zijn zij strak gevallen
in de doorschoten hoofden, groot de oogen,
de handen vastgegroeid om de polshouten dicht,
en om hen neergemaaide honderdtallen

WERKELOOSHEID.

De zwarte rook der duistere fabriek
dwarrelt niet haar warre warreling omhoog,
geloken is het diepe en goud en roode oog
en't zware zwarte hek staat vast, met ketens piek aan piek.

De snelle toeterboot ligt stom aan stille ka
de lier staat stil gemuurd en al de raders zwijgen,
geen kar die afgaat, geen erhenen tijgen,
de ka is kaal en dood, dood is van dek tot ra.

In stille groepen staan aan achterstraten
de sterke mannen, ruig en goor gebaard,
holle oogen diep in magere gelaten.

In hun kotten hoog, onttakeld en verlaten
wordt klacht aan klacht en zucht aan zucht gepaard,
daar laait een sterke wil, naar recht, tot wraak, tot haten!

TREURT NIET!

Treurt niet! treurt niet!
hoog den moed!
makers, in deez' donkre dagen
nu de zwarte hongerplagen
knagen
aan uw ziel
en bloed.

Treurt niet! treurt niet!
hoog den moed!
't zwarte wee wordt ons benomen
in de dagen die er komen,
vechten wij die
tegemeet.

Ik heb als gij, diep in mijn ooren
't schreien van mijn hong'rig kind,
'k heb als gij uit huis verloren
alles door mijn hart bemind.
'k Heb als gij mijn lijfkleinoden
voor een bete brood verkocht,
'k Heb als gij mij veil geboden
op eind'loos ongetelde tocht.

'k Heb als gij met sterke armen,
mijn hand voor aalmoes opgeheven
mij met blik van arm erbarmen
in mijn open hand gegeven. —
'k Heb als gij mijn hoofd gebogen
wijl het hart van schaamte scheurde,
de traan gewischt snel uit mijn oogen
eer ik het hoofd weer opwaarts beurde.

'k Heb als gij des meesters zalen
van licht en weelde rijk, gezien,
'k ben als gij bij 't omme dwalen
de geuren van hun huis gaan vlien.

Smaad, minachting heb 'k geleden
waar 'k wankelend door hun reien ging,
wen zij uit mijn loop-baan schreden
ook ik, hun schampre blik opving.

'k Heb in al de lichte straten
gezien wat ook mijn huis behoeft,
achter lichte vensters moeten laten
wat ik, mondwat'rend, heb geproefd.
Bukkend veel malen thuis gekomen
waar de zwarte kommer was,
wijn ik 't vragend 't hopend droomen
in mijn liefstes oogen las.

Toch is in mijn binnenst weten
't groot geluk bewaard gebleven:
eens raakt al dit wee vergeten,
zóó, zoo komt het nieuwe leven!
'k Heb mijn kind dan zacht genomen
en het zacht en stil verteld
van 't nieuw geluk dat nu gaat komen
trots al kommer en geweld!

Treurt niet! treurt niet,
hoog den moed!
makers moedig neergeslagen
al die zwarte hongerplagen
staat en weert je!
weert je goed!

Treurt niet! treurt niet!
schaart je goed!
ziet het nieuwe leven komen,
drommen! drommen! niet te toomen,
vechten 't juichend
tegemeet.

O gij hoog gezeten op uw tronen van macht
o gij, die u stut op uw stutsels van goud
vanwaar is uw heerlijkheid en ons gemis?
vanwaar uw verheffing en onzen deemoed?

Zie, lijk op kaden de touwen van schepen
zoo liggen de aren gezwollen op onz' hand,
zie, lijk aan stranden de klippen opsteken
zoo puilen de jukken de wangen vooruit,
zóóveel wrochten wij, zóóveel kracht gaven wij!

Niet is 't u genoeg, verwaatnen! Gij
die als vader zijn kind onderdanig
ons klein houdt en stom als onnooz'len,
een stem hebben wij en wij mogen niet spreken,
een hoofd hebben wij, mogen niet eigen leven
beraden.

Gij die ons en onze zonen wegvoerdet en voert
en hen drilt in uw dreigend ontzag, en hen leert
hoe uw weelde het best te bewaren,

te bewaken uw huis en uw lijf en uw goed;
gij die van elke bete onzer uw dubbele rente
neemt
en van elk zilverstuk onzer uw penning.

Gij die niet zat wordt het goud te vergaren
door onz' duizend voor u uur aan uur,
met spanning van vezel en zenuw gewrocht,

ziet ons zwart als de kolen voor 't werpen
in oven
ziet ons zwart als de aarde onder onze
handen, krom:
onze woorden als vlammen
de begeerten als zwaarden
gaan uit onz' begeeren-rood gloeiende mond.

Wij scheuren uw ketens, wij breken uw boeien
hier staan wij! hier staan wij! waakt op, geeft
ons recht.
Onze kracht is nog uw, en ons lijf is nog uw,

maar ons hoofd willen wij, 't is door u niet
gekocht,
en 't is niet meer te koop voor uw glanz'ge
dukaten.

Als een toren er staat in een stad, hoog en zwaar,
als haar klokkenslag klinkt in den nacht wijd
en luid
komt een roep, onzen roep in uw ooren:
Wij zijn er de wrochters van al dat bestaat
wij zijn het die de aarde rijk maken en bloeiend
wij zijn het die de hartslag en 't leven opkloppen
wij blazen het leven rijk óp, dat het bloeie,
haar adem, haar dauwrijke adem zijn wij!

Te lang! al te lang hebben wij u gebedeld
te lang, al te lang u gevraagd en gesmeekt
weg! weg! met uw heerschen en onnoozele
knechting,
een bent vrije mannen een leger van kerels
een drom zwarte geuzen, fiere geuzen zijn wij!

INHOUD.

	Bladz.
BEELDJES.	
Ritje	7
De koehoedster	9
De overhaal.	11
De pomp.	14
't Was avond	16
Regen.	19
In 't boerenland	21
Het scheepje	24
DONKER EN NACHT.	
Gure avond.	29
Hoe giert de wind	30
Dorpskerkje.	32
Dood-dans	34

VOOR 'T KIND.

Bladz.

Gevonden	39
Hoe?	40
De Nood.	41
't Mandje	43
't Wagentje	45
Het kindje	46
De Moeder.	49
Oud lied.	51
Schemer-dorpsstraat.	54
Avond-mist	57
De Driezang	59
De muzikant	61

VERRE GEZICHTEN.

De Ankerdrager	65
Meilied	66
Het werk	69
Moedjik	71
De revolutie der Zwarte Zeevloot	75
De Russische maaiers	79
Werkeloosheid.	83
Treurt niet!.	84
Ter zege!	88